

> Retouradres Postbus 20301 2500 EH Den Haag

Ministerie van Justitie en Veiligheid
Directie FEZ
t.a.v. De heer G.W.M. Beltman

Directie WODC

Koningskade 4
2596 AA Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag

Ons kenmerk
3613

*Bij beantwoording de datum
en ons kenmerk vermelden.
Wilt u slechts één zaak in uw
brief behandelen.*

Datum 20 april 2026
Onderwerp Aanbiednota bij onderzoek "Capaciteitsbehoefte Justitiële Ketens t/m
2031"

Geachte heer Beltman,

Het WODC, in samenwerking met de Raad voor de rechtspraak (Rvdr), onderzocht de verwachte behoefte aan capaciteit in de justitiële ketens, gegeven het in het verleden gevoerde beleid en gegeven de verwachte ontwikkelingen van demografische, maatschappelijke, economische en overige factoren. De ramingen van het Prognosemodel Justitiële Ketens (PMJ) dienen als onderbouwing van een deel van de begroting van het ministerie van Justitie en Veiligheid. De ramingen zelf zijn reeds in het Strategisch Beraad PMJ (SBP) van december 2025 vastgesteld.

Dit rapport beschrijft de beleidsneutrale ramingen van de instroom en/of de uitstroom van diverse ketenpartners binnen de justitiële ketens en de capaciteitsbehoefte voor extramurale en intramurale voorzieningen tot en met 2031. De ramingen voor de civielrechtelijke en bestuursrechtelijke rechtspraak zijn de gezamenlijke verantwoordelijkheid van het WODC en de Rvdr. De ramingen voor forensisch psychiatrische centra (voorheen tbs-klinieken) zijn de gezamenlijke verantwoordelijkheid van het WODC en de Dienst Justitiële Inrichtingen. Voor de overige ramingen is het WODC verantwoordelijk.

'Beleidsneutraal' wil zeggen dat de ramingen uitgaan van gelijkblijvend beleid, waarbij 2024 het laatst bekende jaar is. Het effect van voorgenomen beleids- en wetswijzigingen na 2024 is niet in deze ramingen verdisconteerd.

Deze effecten zijn wel ingeschat door de beleidsdirecties. De WODC-raming plus de ingeschatte beleidseffecten vormen samen de beleidsrijke ramingen. De beleidsrijke ramingen worden gebruikt voor onderbouwing van de begroting, maar deze zijn niet opgenomen in dit rapport.

In deze nota beschrijft het WODC enkele hoofdpunten uit het onderzoek. Voor de volledige samenvatting verwijzen we naar het bijgevoegde rapport.

Belangrijkste uitkomsten

Opsporing, vervolging en berechting van misdrijven

Het aantal geregistreerde misdrijven neemt naar verwachting toe met 0,9% per jaar in de periode 2025-2031. Aangezien de bevolking in dezelfde periode naar verwachting stijgt met 0,4%, zal de geregistreerde criminaliteit per hoofd van de bevolking naar verwachting stijgen met 0,5%. Het aantal geregistreerde verdachten stijgt met minder dan 1% per jaar in deze periode. Het aantal ondervonden delicten door slachtoffers neemt naar verwachting toe met gemiddeld 3% per jaar in de periode 2025-2031. De instroom van rechtbankzaken bij het Openbaar Ministerie (OM) neemt naar verwachting met minder dan 1% per jaar toe in de periode 2025-2031. Het verwachte aantal beslissingen (incl. dagvaardingen) van het OM zal ook met minder dan 1% per jaar toenemen. Het aantal schuldigverklaringen van de zittende magistratuur (ZM) zal naar schatting gelijk blijven in deze periode. Voor verdachten zal het aantal reguliere straftoevoegingen naar verwachting met minder dan 1% per jaar toenemen in de periode 2025-2031. Het verwachte aantal ambtshalve straftoevoegingen zal ongeveer gelijk blijven.

Tenuitvoerlegging

De capaciteitsbehoefte van het gevangeniswezen neemt volgens de raming van het model toe met gemiddeld 2% per jaar in de periode 2025-2031 omdat verwacht wordt dat zowel het aantal verdachten in voorlopige hechtenis als de gemiddelde duur van de voorlopige hechtenis zullen toenemen. Ook wordt verwacht dat het aantal opgelegde vrijheidsstraffen zal stijgen, maar dat de gemiddelde duur van de opgelegde vrijheidsstraffen zal dalen. Omdat de verwachte toename in het aantal groter is dan de verwachte afname van de gemiddelde duur, zullen opgelegde vrijheidsstraffen naar verwachting een opwaarts effect hebben op de capaciteitsbehoefte van het gevangeniswezen. De capaciteitsbehoefte van de forensisch psychiatrische centra (FPC's) stijgt naar verwachting met 2% per jaar omdat de verwachte instroom en bezetting van ter beschikking gestelde zal toenemen. De capaciteitsbehoefte vreemdelingenbewaring zal naar schatting nagenoeg gelijk blijven in de periode 2025-2031.

Jeugd

Het aantal Halt-verwijzingen blijft in deze beleidsneutrale raming naar verwachting gelijk in de periode 2025-2031. De capaciteitsbehoefte van de justitiële jeugdinrichtingen neemt naar verwachting toe met ruim 1% per jaar omdat verwacht wordt dat zowel het aantal maatregelen tot plaatsing in een inrichting voor jeugdigen (PIJ-maatregel), het aantal jeugddetenties en het aantal minderjarige verdachten in voorlopige hechtenis zullen toenemen. De verwachte gemiddelde duur van jeugddetenties en de verwachte gemiddelde duur van de voorlopige hechtenis blijven vrijwel gelijk in de periode 2025-2031.

Civiele en bestuursrechtspraak

De instroom van dagvaardingen bij de sector civiel van de rechtbanken neemt naar schatting toe met ruim 1% per jaar in de periode 2025-2031. De instroom van verzoekschriften in handelszaken zal naar verwachting met ongeveer 2% per jaar toenemen, terwijl voor familiezaken een stijging van gemiddeld 1% per jaar wordt verwacht. De instroom van dagvaardingen bij de sector kanton van de rechtbanken zal naar verwachting toenemen met minder dan 2% per jaar terwijl de instroom van verzoekschriften bij de sector kanton zal toenemen met minder dan 1% per jaar. De instroom van voorlopige voorzieningen zal afnemen met minder dan 2% per jaar.

De instroom van belastingzaken in eerste aanleg neemt naar verwachting toe met gemiddeld 2% per jaar in de periode 2025-2031. De verwachte instroom van overige bestuurszaken zal toenemen met gemiddeld 1% per jaar.

Zowel het aantal civiele toevoegingen (excl. asiel- en vreemdelingenzaken, incl. mediation en ambtshalve Wvvgz/Wzd) als het aantal bestuursrechtelijke toevoegingen (incl. ambtshalve vreemdelingenbewaring, mediation en vreemdelingenzaken) blijven naar verwachting nagenoeg gelijk in de periode 2025-2031.

Deze en andere verwachte ontwikkelingen zijn beknopt weergegeven in de (bij het onderzoeksrapport behorende) infographic, die als bijlage is toegevoegd.

Mogelijke benutting uitkomsten onderzoek

De ramingen van het PMJ dienen als onderbouwing van een deel van de begroting van het ministerie van Justitie en Veiligheid.

Belang voor de maatschappij

De ramingen van het PMJ dienen als onderbouwing van een deel van de begroting van het ministerie van Justitie en Veiligheid en worden dus gebruikt bij de allocatie van algemene middelen.

Methoden

De beleidsneutrale ramingen zijn gemaakt met versie 2025 van het PMJ en zijn gebaseerd op de beschikbare informatie op het moment van het opstellen van de PMJ-ramingen (november 2025). De basis van het PMJ wordt gevormd door ontwikkelingen in de samenleving die grotendeels buiten de invloedssfeer van het Ministerie van Justitie en Veiligheid liggen. Het uitgangspunt is dat ontwikkelingen in maatschappelijke fenomenen invloed hebben op de ontwikkeling van criminaliteit en op de ontwikkeling van conflicten tussen (rechts)personen, en daarmee op de justitiële ketens. Voorbeelden van deze maatschappelijke fenomenen zijn welvaart, maatschappelijke ongelijkheid, botsing van culturen, zelfredzaamheid en individualisering. Ten behoeve van het PMJ is een aantal kwantificeerbare achtergrondfactoren gekozen, die tezamen een indicatie vormen van bovengenoemde maatschappelijke fenomenen. Op basis van de verwachte ontwikkelingen van deze achtergrondfactoren wordt een uitspraak gedaan over de verwachte effecten op de justitiële ketens.

Zowel de gelegde relaties in het PMJ als de van elders betrokken ramingen van de achtergrondfactoren brengen onzekerheden met zich mee. Dat laatste geldt met name voor de prognoses van de economische ontwikkeling en asielinstroom. De beleidsneutrale ramingen geven aan wat er gebeurt, gegeven de huidige verwachtingen over de ontwikkeling van de achtergrondfactoren. Door onverwachte gebeurtenissen op dit gebied en niet in de raming verwerkte recente en nieuwe wijzigingen in wet- en regelgeving en beleid kunnen de toekomstige werkelijke ontwikkelingen afwijken van de ramingen.

Openbaarmaking

Het WODC publiceert de onderzoeksrapporten uiterlijk zes weken nadat zij door de directeur WODC zijn geaccepteerd/vastgesteld. Zoals al is aangegeven aan DFEZ zal het WODC het rapport in dit geval op 21 mei openbaar maken. Indien later blijkt dat een ander moment van openbaarmaking vanwege zwaarwegende overwegingen opportuun blijkt, dan kan daartoe een gemotiveerd verzoek bij het WODC worden ingediend.

Onderzoekers en begeleidingscommissie

Het onderzoek is uitgevoerd door B. Tims, F. ter Braak, D.E.G. Moolenaar (WODC), A.G. Kriege en B. van der Pol (Rvdr). Voor het onderzoek is geen begeleidingscommissie ingesteld vanwege het routinematige karakter van het project.

Vervolg

Bestaat er behoefte aan verdere toelichting op het rapport, de conclusies of de mogelijkheden voor de benutting, dan kan contact worden opgenomen met de projectbegeleider/onderzoeker van het WODC van dit onderzoek. Te bereiken via informatiedesk@wodc.nl.

Met vriendelijke groet,

Prof. dr. I. Giesen
Directeur WODC